

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 76. ANUL XIII.

Telegrafulu este de doua ori pe septeman: joi'a si Dumineca. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditor'a foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catre espeditor'a. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. iar pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru prin. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platesc pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litera mica, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Sabiu, in 26 Sept. (8 Oct.) 1865.

Invitare de prenumeratiune

„Telegrafulu Romanu.“

Finindu-se cu 30 Septembrie cal. vechiu abonamentulu Dloru abonati pe semestrulu III. alu anului curinte, Iul. Sept. prin acest'a se deschide abonamentu nou la „Telegrafulu Romanu“ pe semestrulu alu patrulea alu anului curinte Oct. Nov. si Dec.

Condiuniile remanu cele cunoscute:

Abonamentulu pe 1/2 anu, pentru Sabiu 1 fl., 75 xr. pentru Trannia si Austria preste tota 2 fl., — pentru principate 3 fl., —

P. t. DD. cari dorescu a ave acestu diuaru suntu rogati a-si tramite listele de prenumeratiune insemnandu cu acuratetia si postele — adresandu-le la

Editor'a „Tel. Romanu.“

Revista politica.

Miscarile alegerilor dietali in Ungaria suntu dupa afirmarile diuaristice in cursulu celu mai bunu si nise spune ca iau dimensiunile cele mai mari.

In Pest'a au pasitu in 1 Oct. c. n. Br Eötvös inaintea alegatorilor sei si si-au descoperitu programulu seu, seu cum se mai dice astadi, si-au facutu professiunea politica. Momentele de capetenia in vorbirea sea au fostu, ca nici o tiera nu au fostu intrebuintiatu pentru interese straine ca Ungaria; calamitatile de mai nainte le afla Br. Eötvös intr'aceea, ca faptele implinite au fostu totdeun'a folosite in contr'a legiloru; manifestulu din 20 Sept. este evenimentulu celu mai fericitoriu, caci au delaturatu tote pedecile de impacare; este pentru revisiunea legiloru din 1848 si incatu nu se periclitetza libertatea si independintia Ungariei dice, ca nice o fertia nu va fi prea mare de a o aduce in interessulu impacarei.

Deak recomanda intr'unu articlu in „Pesti Napló“ linisce in totu tempulu alegeriloru si aduce aminte alegatoriloru, sa nu caute a perde tempulu cu oratiuni sgomotoase, pentruca atunci ei, alegatorii, aru aparé ca nisce copii mari si alegerile nisce jucarii. Catu pentru partide crede ca e tempulu ca sa se alature tote langa „cea mare nationala.“

Cechii din Boemia si Moravia pregatescu serbatori mari pe 20 Oct. atatu pentru manifestulu din 20 Sept. catu si pentru diplom'a din 20 Oct. 1860. Gazetele centralistico-dualistice din Vienna nu privescu tocmai cu ochi buni manifestarile aceste nationali si aru dori ca ministerulu sa le paralizeze prin vre-o mesura, carea sa demustre Cechileru, ca Reichsratulu angustu n'au incetatu, ci e numai sistatu si ca precum regimulu ingrijesce de integritatea coronei unguresci asiá sa se ingrijesca si de integritatea partiei germano-slave a imperiului; carea la tempulu seu are sa fia contrabalantiulu coronei unguresci.

Federalismulu, care amu poté dice ca e adi identicu cu slavismulu austriacu, e unu spine in ochii germanistiloru de dincelo de Lait'a si preste totu in ai dualistiloru din monarchia. Cu tote acestea nu numai Cechii si moravii ci si Croatii si Serbii apera principiulu federalisticu. In tipulu acest'a intielegemu si adres'a congregatiunei sirmiane din dilele acestea, adresata catre maicestate, in carea ceru restaurarea Voivodinei serbesci.

Din Bucovina a abia acum citim in „Debatte“ ingrijiri despre rezultatele dietei conchiamate. Ingrijirile acestea si le intemeietza corespundentele mentionatei foi pe impregiurarea ca majoritatea dietei va fi din burocratia. O adou'a impregiurare insulfatore de temeri dice corespundentele ca e

neorganizarea bisericeii gr. orientale de acolo, despre carea vorbesce in tipulu urmatoriu:

„A dou'a cestiune de insemnatate cu referintia la desvoltarea tierii este constituirea definitiva a bisericeii gr. or. In tote tierile celelalte ale monarchiei s'a constituitu bisericea gr. orient. amesuratu canonelor ei, si administréza ins'a averea ei, si exercitéza prin adunari sinodale influintia cea binefacatore si invietore in cause bisericesci si scolare. Numai in Bucovina tigorescu credinciosii acestei biserice de 80 de ani sub presiunea unui provisoriu, care au eschisu tota influintia lumenilor (laiciloru) birocratisandu administratiunea bisericesca si scolara, la carea participa numai vreo cati-va membri anume alesi ai clerului. Prin acest'a s'a produsu nisce rezultate forte intristatore; pentruca clerulu se instraineza tota mai multu si mai multu de catre credinciosii sei laici, parochii privescu bisericea ca o institutiune pentru folosulu loru, investimentulu e imbrancitu cu totulu si prelanga acestea domnesce unu nepotismu fara de esemplu. De cate ori au inceputu opiniunea publica a lupta cu energia in contr'a reledoru acestor'a, totdeun'a s'au alaturatu langa acest'a numai o parte neinsemnata a clerului de josu dominatu in cea mai mare parte de privintie personala, pentruca totdeun'a s'au sciutu mulcomi clerulu prin totu felulu de momene; asiá odata prin immultirea lefiloru, de alta data prin zidirea de palate in adeveru principescei pentru Episcopu si pentru consistoriu.

Tiera insa prin acestea nici odata nu s'a potutu multiami, de-si o parte mare a clerului si-a esprimitu prin adrese si deputatiuni cea mai deplina multiamita a sea.

In a dou'a sesiune deja au votatu diet'a — prelanga tota majoritatea birocratica — invizsa de pretensiunile opiniunei publice, cu votu unanimu o adresa precaumilita catre monarchulu, in carea se roga pentru restituierea constitutiunei bisericeii gr. orientale.

Acum dupa ce regimulu de mai nainte au astatu de bine, ca cererea unanimu a dietei sa remana ne respusa si ne respectata, aru fi forte la tempulu seu, ca diet'a, schimbandu-se referintiele sa-si repetiesca basat'a cerere si mai cu taria, pentru ca sa mijlocesca unu conclusu spre deslegarea cestiunei interesseloru celoru mai vitali ale acestei tieri.

Si in privintia acest'a nu putemu sa avemu sperantie asiá mari privindu acum la compunerea dietei de fatia. . . .“

Din tier'a nostra pana in momentulu de fatia nu avemu date despre desvoltarea cea mai de aprupe a lucruriloru, afara de asecurarile diuarieloru patriotice unguresci, ca Sasiloru cari se aduna la universitatea nationala li s'aru da din partea comitentiloru loru instructiuni de a remane strinsu pre langa patent'a din Fauru, despre cari impregiurare ne va luminá viitorulu celu mai aprupe. Gazetele unguresci din patria ne mai si demustre in totu tipulu bunatacea uniunei, aretandu-ne ca si noi Romani amu castigá, pentruca ne-amu uni cu conationalii nostri din Ungaria. Mai departe ne arata ca tier'a nostra este prea debila de a poté esista singura ca tiera si asiá e o necessitate chiaru si din punctu de vedere economicu a ne uni cu alt'a mai mare.

Acestea si mai adaugendu-si cefitoriu si cele din diuaristic'a nostra, camu faeu oresi-cara icona a situatiunei interne de fatia.

La cestiunea oieriloru transsilvani.

In deosebite renduri au atrasu fola nostra atentiunea publicului asup'a starei celei critice a oieriloru nostri in Turcia. Ne aducemu aminte de rezultatele ajunse in privintia acest'a pe calea senatului imperialu. Oierii nostri din Vale (langa Salisce) pre langa tote acestea au petitiunatu de nou in 20 Aug. a. c. prin internuntiatu a c. r. austriaca la Sultanulu, ca pe calea gratiei sa li se conceda a remane inca cu turmele pe pamentu turcescu. Avemu acum o depesia telegrafica dinaintea nostra datata din Per'a (o parte a Constantinoplei) 3 Oct. a. c. in carea

se rezolve iarasi prin c. r. internuntiatura, ca cererile Valenilor de mai sus nu se p^ote face destulu. Prin negativ^a ac^ost^ola bietii oieri valeni devinu in cea mai mare perplexitate.

Sabiu 25. La academi^a c. r. de drepturi de aici s'au inceput de eri inscrierile. „Herm. Ztg.“ ne spune ca noi inscristi sunt p^ona acam 48 de insi, dintre cari 17 Rom^oni, 16 Nemti si 15 Magiari (Secui).—Dupa „Korunk se spune ca Clusienii nu numai sal^a pentru dieta, dar eii cortelele pentru deputati le voru oferⁱ gratis.

Bocsi^a montana (Comitatulu Carasiu) in Sept. 1865. Pre^o onorata Redactiune! Spre a nu val^oam^o modest^a fatia cu alti barbati mai bine meritati, si in interessulu adev^oralui;—sumu necessitatu in urmare^a corespondintiei de aici publicata in nrulu 72. alu pretiutulu jurnalu „Telegrafulu Romanu“ privit^ore la procedur^a onoratei Universit^oti (administratiuni) Comitaten^o cu denumirile de notari comunali, — a rog^o pre multu onorat^a Redactiune ca sa binevoiesca a inregistra^o urmat^orea in drept^ore in privint^a asertiuni despre demissiu^ona mea din postulu notariale si specialminte cu privire la respectarea limbei rom^one de ofici^ose.

Respectivulu domnu corespondinte de-si din deplina convingere s'au incumetatu a face cunoscute tote faptele nedegavere, si nedreptatirile special^o comise din partea administratiunei comitatense, totusi ce se atinge de introducerea limbei rom^one de limb^a ofici^osa, si mai cu se^oma de pasagiulu laudatoriu pentru mine;—DSea se pare a nu fi fostu bine informatu, pentruca:

Inca sub costata c. r. Pretura (sistem^a absolutistica) la anulu 1859 limba rom^ona s'au fostu introdusu in tote comunitatile cerculu pretoriale de limb^a ofici^osa, prin nisuintiele spectaverulu Domnu Philipu Pascu fostu c. r. Pretore, acam Proto-fiscalu alu Comitatalui Carasiu si s'au fostu decretatu in Comun^a ac^ost^ola cu ocaziunea unei siedintie generale protocolminte de limba ofici^osa prin conlucrarea oficiantulu ai administratiunei comunale stimatulu domnu A. D. fostu secretariu dominiale. — Dreptu-aceea meritulu si recunoscint^a despre introducerea limbei rom^one nu mi se cuvine mie, ci cu totu respectulu moderatiunei si p^ote si debue sa se atribue cu privit^ore la totu tractulu pretoriale spect. Domnu P. Pascu, iara pentru comun^a Bocsi^a montana stim. Domnu A. D. c^oci despre faptul ac^ost^ola inca si in diu^a de astadi se afla documente autentice.

De buna se^oma ca ieu fiindu denumitu in anulu 1860 de Notariu comunale limb^a rom^ona nu era la oficiulu comunalu ofici^ose nici decum, din cauza ca antist^a comunala de atunci nu avea nici unu individuu aptu, care aru fi fostu in stare a manipula^o si corespunde in limb^a rom^ona.

Prin urmare devenindu in postu ca notariu, si vedindu cumca decisiunea primitiva adusa in caus^a intrebuintarei limbei rom^one de ofici^ose de unu restempu apr^ope la 1¹/₂ anu nici dec^otu nu s'a fostu respectatu, si in oficiulu comunalu numai ceteai alta dec^otu unu Labirintu nemtiescu, pentruca durere! oficiantii comun^o de atunci nici ac^ost^ola nu o sciau bine, amu st^oruitu din tote poterile a aduce de nou in efectuire respectarea amintitei decissiu^oni si estu modu cu ajutoriulu judelui comunale de atunci d'abi^o mi'au succesu a reintroduce de nou limb^a rom^ona de ofici^osa de carea eschisivu in tote afacerile comunali ne-amu folositu. —

Eu ca Notariu centralu de buna se^oma amu fostu deprinsu ca ajutoriu la spectatulu Judetiu cercuale respective din respectuositate ca^ora superiorulu meu spectatulu Domnu Jude prim. de cercu C. R. amu lucratu mai gata permanentu la DSea deprindendu-ne eschisivu cu referatele rom^one cerculande pela notariatele sustatato^ore (nu intielegemu Red.) — Dar ac^ost^ola urmare cumca nu-mai prin nisuintiele mele s'a respectatu limb^a ofici^osa rom^ona si din notariatele celelalte, c^oci respectivulu Domnu Siefu alu cerculu singuru e bravu si zelosu rom^onu, si ca atare aflandu inca dela antecesorulu seu limb^a rom^ona ofici^ose in cercu, singuru au st^oruitu ca sa se sustina in vig^ore si respecteze acestu dreptu pretinsu spre ce au custr^onsu pe subordinatii sei cu tota asprimea. —

Ac^osta declaratiune o facu numai din punctu de vedere ala adev^oralui, si ca sa se incungiure ori si ce imputatiune de malitie in privint^a pers^onei mele. —

Petru Petroviciu
fostu Notariu Comunalu.

Vienn^a. Diu^oriale de aci ne impartasescu sosirea Inaltiei S. Archiduculu Rainer la Vienn^a, si denumirea baronulu Wüllerstorff de ministrulu de comerciu.

„W. Ztg.“ comunica socotelele despre manipulatiunile economice cari s'au facutu in economi^a statulu in estu anu, aducendu doue conspecte despre rezultatulu manipulatiunei p^ona la

finea lui Augustu 1865 si altulu p^ona la finea lui Septembrie. Celu d'ant^oiu arata ca preste preliminarulu senatulu imp. s'a trecut numai cu 1,298.054; celu de alu doilea numai 900,905 asi^o dara s'a redusu spesele cu apr^ope 400,000; esprima sperant^a ca p^ona la finea anulu finantialu se voru reduce spesele la paritatea preliminarulu statulu.

Varietati si noutatide di.

Diu^oriaru nouu politicu „Actualitatea“ ese la Bucuresti sub redactiunea dlui Pantazi Ghic^a; dupa cum vedemu din nrulu I. este ereditariulu abonantiloru „Epocei.“

— Procesu de Pressa. Diu^oriulu „N. Fr. Pr.“ avu unu procesu pentru ca a provocatu pre senatorii imperiali centralisti a se intr^oni in fati^a evenimentelor ce se petrecu acum, fu judecatu la 8 zile arestu de casa si 60 fl. perdere din cautiune, sub cuventu ca a facutu provocare pentru adunari neiertate. Aperatoriu si a avutu pre renumitulu senatoru imp. Dr. Giskr^a. Redactorele apl^o, jurnalistic^a centralistica lu privesce de primulu martiru alu constitutiunei de P^ouru.

— „Ost. D. P.“ inca e in procesu, de operatori s'au imbiatu urmatorii senatori imperiali: Mühlfeld, Herbst, si Giskra. „Con.“

Principatele rom^one unite.

Publicamu aici unu actu de mare insemnetate referitoriu la cestiunea bisericei ortodoxe din Rom^oni^a. Prin ac^ost^ola Domnitorulu Romaniei are de scopu a imprascia temerile Scaunulu patriarchalu din Constantinopole provenite din regularea afacerilor bisericesci, ce s'a intemplatu in anii din urma in Rom^oni^a. Eata actulu:

Pr^osante Parinte!

Ca unu fiu smeritu ala santei biserice ortodoxe, amu primitu cu cea mai adanca pietate parint^osa prea fericirei v^ostre epistola; nu potu insa ascunde, ca vatemato^ore portare ce a tinutu aci archimandritulu Cleobule, m'a petrusu de cea mai viia machnire. Cuvios^a s'a a parasitu tote datoriele sele si, in locu de a indeplin pelanga mine missiunea sea conciliatrice, nu s'a sfiitu a face acte imprudinti, a frecuenta omenii desordinii, a patrona ideile lor; astfel ca, insusindu-si prin ac^ost^ola unu rol neinvouit de legi, guvernulu meu a fostu constrinsu a intrebuintia, — dorere, — o rigore neusitata in contr^a tramisulu preafericirei v^ostre.

Totusi amu cititu scriso^orea preafericirei v^ostre cu ochii mintii, si inchinandu cugetarile mele cele ascunse mantuitorulu nostru, carele este inceputulu si capulu nemuritoru ala biserice, m'amu intrebatu deca, in adev^oru, o natiune este condamnabile, fiindca a voitu sa intaresca, pe pamentulu ei, fundamentele pe cari suntu asediate stralucirea eterna si glori^a neinvinsa a bisericei ortodoxe; m'amu intrebatu deca, in adev^oru, legile de organizatiune si de disciplina, acam consimtit^e de o ti^ora intraga, — de cleru si poporu, — deca acele legi, prin cari se stabilesee o mai folositoria ordine materiala in biserica ortodoxa rom^ona, suntu intr^oatatu departate de spiritulu santelor canone si de usulu seculariu pazitu in tierile ortodoxe, incatu au potutu merita, din partea celui mai veneratu si onoratu dintre pastorii crestinat^oti, o manifestare atatu de insemnato^ore ca^ora capulu unei natiuni care, in cursulu timpiloru, deap^ourea a aretatu o nemarginita ingrijire si o credincio^osa iubire pentru biserica s'a.

Apoi, in sinceritatea animei mele nu potu de o camdata a nu marturi preafericirei v^ostre, ca missiunea ce ati incredintatu archimandritulu Cleobule, ca rostirea actelor ce le-a adusu suntu fara exemplu in analele tieri, si fara precedente in traditiunile bisericei independente a Daciei.

O asemenea cruda ispita nu poteamu accepta sa ne lovesca chiaru din acea parte, care, in dilele ei de asuprire si de necasuri, a primitu dela noi din tempi vechi, si primesce chiaru astadi, cu mana larga atate, si atatu de mari dovede de iubire si de generositate, precum n'au primitu din nici o parte a lumii crestine. — Ca crestinu, asi^o fi doritu a pot^o ascunde sub umilit^a ce se cuvine unui supusu fiu ala biserice, dureros^a surprindere ce mi-a causatu initiativ^a luata de preafericire v^ostra intr^o asi^o grava pornire in contr^a tieri mele; insa, ca Domnu purtandu sarcin^a trecutulu si a viitorulu natiunei rom^one, nu potu tac^o, ci sum datoru a ap^ora, in contr^a ver carei incercari, antic^a autocefalia a bisericei dace.

Voiu intreprinde dara, preasante parinte, a proba preafericirei v^ostre, cu dreptulu biserice universale, cu sante canone in mana; cu dreptulu, cu usulu, cu datinele consacrate de seculi ale bisericei Daciei, — dreptu, usu si datine recunoscute de tota biserica, si anume de biserica Constantinoplei, — ca Rom^oni^a, in afacerile lor bisericesci, si astadata ca totdeun^a, s'au tinutu in ingradirile spiritulu credintiei lor, in marginele prescriptiuniloru canonice si in limitele legatur^o

loru și drepturilor ce a avut și are statulu în fața bisericeii sale naționale, în ver ce tempu și în ver ce parte a lumii ortodoxe. Nici sa ve mirati, preafericirea vóstra, vedindu unu fiu smeritu alu bisericeii discutandu, de-si mirénu, despre cele bisericesci. Augustele esemple ale laudatiloru imperati ai Constantinopolei me autoriséza a o face; si póte noi, Románii din Daci'a traiana, avemu óresicari drepturi de a fi ascultati, pentruca, creștini din primii seculi ai creștinatá-tii, succesivu amu suferitu tóte invasiunile barbariloru, fára cá ele sa ne fi potutu cutropi; si asiá, amu conservatu, cu o justa mandria naționala, limb'a, legile și tradițiunile nobililoru nostri suitori, si cu ele, institutiunile și datinele primitive ale bisericeii, cari s'au pastratu la noi într'o puritate mai neatinsa de cátu in multe alte párti. Asiá s'a mantinutu între Románi aceea vechia și laudata datina a bisericeii primitive, care de doritu erá sa se fi pastratu pretotindeni, ca clerulu și poporulu împreuna, constituie biserica lui Christosu.

Datinele acelea primitive tocmai, si acele institutiuni ni-au povetuitu a sci, ca o alta biserica, fia-care va fi, nu póte avé dreptulu de a se amestecá in trebile de administratiune și disciplina interióre ale unei alte bisericeii independinte și autocefale. Departe de mine gandulu de a voi sa contestu, ca primele onori in biserica se datoiescu acelui mai vechiu dintre pastorii credinței ortodoxe; drepturile sale suntu consacrate atátu prin edictele imperatoriloru cátu și prin canónele santiloru parinti. Prin urmare, dandu-i primele onori, i datorámu o piósa veneratiune. Asemenea, recunóscemu ca legatur'a și unitatea canonica și dogmatica a bisericeii celei mari a resaritului se sustine, si trebuie a se sustiné, prin consultațiuni, invetiaturi și intielegeri imprumutate și fratesci între diferitele bisericeii independinte din care se compue biserica cea mare a lui Christosu. Legaturele acestea, între santulu scaunu patriarchale alu Constantinopolei și biserica independinte a Daciei, le-amu priimitu și le vomu priimi in totde-un'a. Urmandu acestui simțiamentu de profundu respectu pentru preafericirea vóstra și de acea sincera fraternitate pentru biserica de Constantinopole, amu priimitu preasante parinte, scrisórea vóstra; in sa alaturarea ei, avisulu sinodulu din Constantinopole, cá vatematoriu drepturiloru antice ale bisericeii independinte a Daciei nu lu potu priimi, si, cá Domnu creștinu la Romaniei, lu respingu, in numele clerulu și alu poporulu, si lu voiu combate cu armele, cele tari și neinvine, ale legiloru și ale canóneloru.

Primulu punctu care a atrasu atentiunea pré fericirei vóstre, este declaratiunea inscria in capulu legei nóstre organice care instituie o autoritate sinodale centrale pentru afacerile religiunii ortodoxe in Romani'a, — si care dice la primulu eii articolulu: „Ca biserica ortodoxa romána este și remane independinte de ori ce autoritate bisericesca straina, intru totu ce privesce organizarea și disciplina“; articolulu II; adauge „ca, unitatea bisericeii románe este reprezentate prin sinodulu generale“ — și art. III. completeza gandulu legiuitorulu, rostindu-se precum urméza: „Unitatea dogmatica a sánteii religiunii ortodoxe románe, cu biserica mare a resaritului o mantine sinodulu generale alu bisericeii románe prin consultațiuni cu biserica ecumenica din Constantinopole.“

Eate adlitteram dispositiunile legei promulgata la 3/15 Decembre, anulu 1864.

Pré fericirea vóstra gásiți declaratiunile acestea plausibili, celu putiu in litera, déca nu de totu canonice, sprijinindu-ve, pré sánte parinte, intru acést'a, pe mai multe canóne, si anume: pe alu 2-le canonu din alu II sinodu, alu 17 și 18-le canonu din alu IV sinodu, alu 36-le canonu din alu VI sinodu, alu 7-le canonu din I sinodu apostolicu, alu 9-le canonu din alu IV sinodu și comentatorii loru; cari tóte acestea, dupa opiniunea pré fericirei vóstre, atesta legaturile de dependința a bisericeii románe de biserica Constantinopolei. Amu cititu aceste canóne. Amu consultatu pedalionulu și eruditii lui comentatori, precum Valsamonu, si, ori-care este diferința mea pentru luminile scaunulu ecumenicu, trebuie sa declaru, cu totu respectulu pré fericirei vóstre, ca textulu canóneloru i-mi pare ca afirma mai multu, de cátu combate, independința nóstra eclesiastica. Nu voiu intrá dára in discusiunea precitateloru canóne. Voiu luá cestiunea la originea ei, asiá cum a pus'o legea in fatia cu obiectiunile pré fericirei vóstre, si voiescu a demonstrá, ca biserica ortodoxa romána este, in adeveru, independinte de ori-ce alta biserica straina, in totu ce privesce organizare și disciplina; ca independința proclamata in primulu articulu alu legei nóstre, nu este o inovatiune frivolá, ci esiste ab-anitiquo; ca biserica romána séu a Daciei n'a fostu nici odata, in cursulu seculiloru, supusa bisericeii constantinopolitane, si ca, in fine, acést'a independința nu e condemnata de nici unulu din canónele sánteii nóstre bisericeii.

Eate cestiunile ce voiescu a resolvá!

Primulu articulu alu legei, pe care-lu citaiu, nu inovéza nimic'a, ci constata numai si afirma unu lucru atátu de vechiu póte cristianismulu Romániloru, adeca ca, biserica nóstra daca totodéun'a au fostu independinte de ori ce alta biserica straina, si anume de cea din Constantinopole. In faptu, acést'a situatiune se esplica, in parte, prin istoria, adeca prin seri'a evenimenteloru politice cari au ruptu Daci'a de cátre imperiulu byzantinu. Eara in dritu, ea este instituita intr'unu modu necontestabile prin rostirea canonulu 34 alu santiloru Apostoli, care dice: „Episcopi fiesce cáru'a nému se cuvine a cunosce pre celu întâiu între densii, si alu socei pre celu cá de capu.“

Eate origin'a canonica a independinței bisericeiloru resaritene; fia-care egale, fia-carea sorora.

Celu de alu 54-le canonu alu santiloru Apostoli este, cá sa dícu asiá, piétra unghiularia a edificiulu, unicu și multiplu, alu bisericeiloru ortodoxe. Si, in virtutea acestui sántu canonu, romano-bulgarii cei vechi intemeiasera in seculii trecuti patriarchia de Tarnova, independinte de aceea de Constantinopole, pentru cá sa nu le mai vina din Rom'a-nóua Episcopi cari nu cunosceau limb'a turmei ce aveau sa pastoresca. In virtutea acestui canonu apostolicu, marele duce Vasilie III, pre la 1447, nu mai priimi mitropoli in Moskv'a trimisi de Patriarchulu din Constantinopole; si, facendu din capitala sa metropole bisericeii rúsesci, numi elu singuru Mitropolitu. In virtutea acestui canonu, la anulu 1589, Teodoru Ivanovici, asemenea Duce de Moskv'a, radica metropolea capitalei séle in scaunulu patriarchale. Totu in virtutea acestui canonu, Petru celu mare, la 1721, inlocui patriarchatulu printr'unu sinodu sub propriulu seu primatu si, in fine, totu in virtutea acestui canonu, mai de curendu, Grecii urmara esemplulu datu de Rusii'a.

Cu unu cuventu: nu se póte contesta ca este in caracterulu bisericeii resaritene, ca fia-care neamu sa-si albe capulu seu bisericescu, independinte de copii bisericesci ai altoru nemuri intru tóte ale ocármuirei, organizárei și disciplinei bisericesci.

Ástfelu și biserica din Daci'a a remasu independinte de veri ce alta biserica straina. Me referu la edictele Imperatulu Iustinianu, care a regulatu, intr'unu modu asiá de deseversitu, organizatiunea politica, civile și religiósá a imperiulu bizantinu.

Sa citimu Novel'a 131, care delimita Jurisdicțiunea prima, adeca a patriarchulu Constantinopolei, in trens'a se dice curatu, ca Episcopi Daciei mediterane, ai Daciei Ripense, ai Tribalulu, ai Dardaniei, ai Moesiei superióre și ai Panoniei suntu sub jurisdicțiunea Archiepiscopulu din Justiniana prima. Lips'a numelui Daciei trajane séu transalpine, (astadi Romani'a), nu ne arata ea óre, indestulu, ca chiaru din acea epoca, acést'a provincia remasese independinte? Daci'a-Traiana séu transalpina, in adeveru, nu avea alte legature cu Justiniana-Prima decátu legatur'a dogmatica, precum dovedesce unu mare numeru de documente, si anume o scrisóre a Patriarchulu din Orchid'a, din anulu 1456, adressata lui Stefanu celu mare, Domnulu Moldovei. (Va urmá.)

Concertu.

Domnisió'a Elis'a Circ'a virtuos'a nóstra dejá in tóte pártile románimei cunoscuta onorá cetatea nóstra asta séra (in 23 Septembre) cu unu concertu in sal'a teatrulu. Ne pare reu ca nu suntemu cunoscatori de specialitate, cá sa potemu vorbi despre concertu in limb'a musicaliloru și asiá sa póta apretiu si cei cari citescu referat'a nóstra delectarea, ce ne casioná mentinut'a Dsióra, in adeveratulu ei sensu. Ca laici trebuie sa ne marginimu a spune publiculu nostru ca piesele s'au ascultatulu din partea densei cu precisiune și cu simțiu incátu auditorulu erá gramaditu de sentiéminte stárnite din admirarea artei și din mülle de cugete, pe care sonorile le scote'a cá dintr'unu cornu magicu și le lasá sa tréca ca totu atátea fantome placute pe dinaintea auditoriloru. Dr'a concertanta au escutatulu „concertulu“ de Kreutzer și o fantasia romanésca, „la tarantelle“ de Vieuxtemps „la melancholie“ de Helmesberger și „le retour a la vie“ de Prume tóte, piese clasice. Auditorii cari trebuie sa observámu ca formau unu publicu alesu, electrisati de farmeculu celu placutu alu melodieiloru, de gustulu și viéti'a cu care se escutau, prorumpeau la finirea pieseloru și de multe ori a pasageloru, in aplause necurmte. Dsióra Elis'a dela inceputu dar si sub decursulu concertulu fu gramadita de buchete și cununi de flori.

Nu potemu retacé aci si maiestros'a contribuie a Dlai Neubner precum si a capelei c. r. regimentu Mazzucheli sub brav'a conducere a meritatulu maiestru Oszkistó, cari au adausu fórtu multu placerea si frumseti'a aceloru óre de petrecere. (.)

Nr. 40—2 **CONCURSU.**

La institutul clericalu gr. resaritenu românu alu Eparchiei Caransebesiului, care institutu s'a transpusu dela Versietiu in Caransebesiu, devenindu vacanta catedr'a profesorală a II-a pentru științele teologice, se escrie concursu spre ocuparea acestui postu, cu care e inpreunatu salariulu anualu de 399. fl. v. a.

Petițiunile concursuale inzestrate cu timbru cuvenitu se voru substerne până in 15/27 Octomvre a. c. Consistoriului diecesanu gr. res. din Caransebesiu, fiindu prevediute cu următoarele atestate :

- 1) adeverinția de botezu, că competitorulu este de religiunea gr. resaritenă
- 2) ca acel'a a absolvitu studiile gimnasiale, care după sistemă vechie și cele filosofice, mai departe științele teologice.
- 3) Adeverinția despre portarea lui morala și politica, precum și despre serviciulu de până acum.

Dela Scaunulu episcopescu alu Eparchiei gr. resaritene române a Caransebesiului.

Caransebesiu in 11 Septemvre 1865.

Nr. 44—1 **Publicare de Concursu.**

In urmarea și întielesulu concludulu Adunării generale a Assoc. tranne tinute la Abrudu in 28, 29 Aug. a. c. ședinți'a II. p. XXII subscrișulu Comitetu publica prin acest'a concursu pentru următoarele ștendii școlastice :

- 1) Patru ștendii de câte 100 fl. v. a. destinate pentru 4 ascultatori de drepturi ori unde in monarhia.
- 2) Două ștendii de câte 50 fl. v. a. pentru doi școlari

din clasele gimnasiali superiori. Terminulu se defige la acestu Concursu pre 1 Novembre c. n. a. c.

Aspiratorii la susu numitele ștendii, voru avé până la defiptulu terminu a-si asterne la Comitulu Assoc. tranne, petițiunile șe prevediute : a) cu atestatu de botezu. b) cu testimoniulu școlasticu despre progressulu in studia, cum și despre portarea morale, in urma c) cu testimoniulu demnu de credinția despre lipsirea mijloceloru materiale spre a poté continuá cursulu invetiatoriloru. *)

Din ședinți'a Comitetulu Assoc. tranne române tinuta la Sabiiu in 30 Octobre 1865.

Nr. 45—1 **Publicare de Concursu.**

In urmarea concludulu adusu in ședinți'a II. p. XXII a Adunării gen. a Assoc. tranne române tinute in 28, 29 Augustu c. n. a. c. la Abrudu, Comitulu Assoc. tranne, publica prin acest'a Concursu la unu ștendiu de 300 fl. v. a., destinatedu pentru unu tineru românu, carele se va consacrá studiiloru tehnice.

Terminulu Concursulu se deschide pre 1 Novembre după calendariulu nou a. c.

Concurentii la acestu ștendiu au de a-si tramite până la susu numitululu terminu la Comitulu Assoc. tranne resp. concurse prevediute și instruite cu tôte documentele necesarie și resp. cu testimoniulu bunu de maturitate, cum și cu documentulu demnu de tóta credinți'a, despre lips'a de mijloce. *)

Din ședinți'a Comitetulu Assoc. tranne române tinute la Sabiiu in 3 Octobre c. n. 1865

*) Celelalte diuarie române inca suntu rogata a primi in colónele șe aceste Concurșe.

MAIESTATEA SEA C. R. APOSTOLICA

s'au induratu preagratiosu a demandá deschiderea

LOTERIEI DE STATU A IX.

spre scopuri filantropice și comunu folositoare, detiermurindu totu odata, că din venitululu curatu alu acestei loterii sa se dedice

un'a jumetate

societătii amiciloru de musica in Vienn'a spre scopulu conservatoriulu ei;

a patr'a parte

unei fundatiuni pentru cei raniti in resbóiele din anii 1848, 1849 și 1859 precum și pentru veduvele și

sermanii celoru ce au cadiutu din c. r. armata in aceste epoce;

apoi a patr'a parte

spre inființierea de ștendii pentru veduvele și sermanii seraci ai oficeriloru șupremi, părțiloru militare și ai ampoiatiiloru militari.

Amesuratu acestui mandatu prea'naltu deschide directiunea c. r. a veniteloru de loterie acésta

LOTERIA DE STATU FILANTROPICA,

ale cărei castiguri după planulu de jocu ajungu șumm'a insemnata de

300,000 floreni valut'a austriaca.

Unu sortiu custa 3 floreni valut'a austriaca.

Tratandu-se pentru șporirea unoru scopuri atátu de folositoare, și deschidendu-se cumperatoriloru de șortii calea spre castiguri insemnate, directiunea veniteloru de loteria nutrește șperanți'a, ca și acest'a loteria se va bucurá de aceea-si impertășire via, că și celelalte loterii filantropice de până acum.

Dela directiunea c. r. a veniteloru de loteria.

Despartiamentulu loterieloru pentru scopuri filantropice și comunu folositoare.

Vienn'a, 18 Septembre 1865.

Fridericu Schrank,

Consiliaru c. r. de gubérnu și șiefu alu directiunei de loteria.

Nr. 46—1.